

Наташа Василевска-Трајчевска

КОПРИВИ

КОПРИВИ

*На генерациите што доаѓаат
за да бидат*

Посадив жито
Проклето лето
Се запали и изгоре сето
Решив коприви да садам
Од зелено огнот се плаши
Ги засадив, ги одгледав
коприви пораснав
Застанав среде поле
да им се радувам
Не ги изгоре пламен копривите
Но, тие ме изгореа мене

РЕИНКАРНАЦИЈА НА БОЛОТ

До мене никој нема
Оти ме нема
Мирисам на смрт
Никој не ме сака
Сакам да бидам тоа што се сите
Но не напразно, не сум
На работ од душевна криза ме чека
Ме вика, ма бара
сака да ме скрие
Проклета лудост на гневот
Беснеј, да би побеснела
Од жал и болка ја изгубив
Сега ни сенка немам да ме теши
Нема море да ме потопи
оти се удавив
Оти ме нема
За никогаш повеќе да ме има

КАМБАНИ

Од далеку се слуша звук
на усвитени свона
Мириса на крв
Провејува близок помин
Низ коприви трчам
да се превтасам
Мириса на крв
Јас ли сум или некој друг
што плови во свезден кораб
Јас ли сум или некој друг
што има крилја од свездена прашина
Свонам, се усвитувам, се топам
Тонам во лава
од усвитено железо
Сигурно мириса на крв

ГОЛГОТА

Звук на кавал
низ троскот и трње
Нешто свети
Молскавица го распара небото
или некој запалил свеќа
Течат реки или врне
Траги од страдање
среде неискосена трева
Се цеди крв
Дрвото плаче
Пресечен грклан
Во раката срп
Под нозете се ронат
класови жито
Ќе умреме од глад

АПОКАЛИПСА I

Со испиени очи
на правдина Божја
Стојам
болно засведочена
на камена плоча
И тонам
Каде ако не овде
Кога ако не сега
И би темнина
Ден први

АПОКАЛИПСА II

Гром го раздробил небото
Како скршена чаша
Се расплака од болка синевината
Пожар ги изгоре реките
Одарот е празен

А вечноста лежи мртва
Пред спалувањето на ѕвездите

НОКТУРНО

Ми доаѓаш како крик
заробен во кошмарна стварност
И по секое будење распетие
ми го воскреснува видението
Ноќ натежнала
врз моиве плеќи
Од порите се цеди
леплива течност
Крварам како грклан
од заклана свиња
Ми се гади од овој
проклето расипан свет
Не ми треба помош
Ќе се закопам
Сама
И нема да плачам

НА РАБОТ

Ноќва на работ те чекав
Пред величенственото спојување
на нашите недостатоци
и болното будење
на нашата рожба
Ноќва на
Работ те чекав

КРУГ

Се зачаурив
во железен оков
Сакајќи да побегнам од сé
Се затворив во Кругот
Го затворив
Тој ме затвори мене
Затворени се сите врати
Сите патишта водат
во него, а ниеден
надвор не излегува
Иднината е јасна
Хелиоцентричноста ќе ме убие
и ќе останам
во затворот на Кругот
Како мртво сознание
За живиот непребол

ТИ СПИЕШ

*(На мојот многу сакан брат Вартан
кој заспа премногу рано)*

Искривени усни
дали од среќа или од бол
на бледото ти лице
Над црната земја
расцутуваат рози
црвени ко болка
И весели и тажни
Одекнува хорот ангелски
Ти спиеш
Каменот плаче
и тревите плачат
Ти спиеш
Божјиот глас ги смирува сите
Од земја си створен
за во земја да се вратиш
Телото е лажно

Душата е вечна
А вечноста бесконечна

ИМПЕРАТОР

Се кршат камењата
Сидот се руши
Нема граници веќе
Нема ништо
Каде да продолжат надежите
кога патот е безнадежен
Удираат бранови
го ронат тлото
под мојата истоштена
бесмртност
Ги дигнав едрата и запловив
Потонав на дното
Но испловив
Го признав поразот
Но не го прифатив
Ја загубив свеста
и заминав без поздрав
за да се пронајдам себеси

ЦАРОТ Е МРТОВ

Царот е мртов
пред освојувањето на светот
Бунтот лежи заробен
во камена шума
Полноќна молња во преградка
на небото и земјата
ми го одзема гласот
И ми ја врзува душата
во јазол
Каде ли ќе бев сега
да имаше уште малку живот
Ниедно пророштво
не раче дека ќе умрам

А сите прорекоа
дека ќе заминам
Но ќе заминам како Бог
Радувајте се подмолни
Оти Царот е мртов
Пред освојувањето на светот

ПРОСТА МЕТЕМАТИКА

Долга стварност
на континуирани помрачувања
Рапави гласови на истрошени лаги
и излитени ветувања
Протрчува шаренило
од визији и илузии
Композиција на неостварливи
стварности
Проекција на ограничени
временски простори
во аголот на еден круг
Катеоријата е заклучана
Разултатот е еднаков на
Нула

КОПРИВА ВО ТРЕВАТА

Дишат трвите
под твоите жаровни лисја
Потпрени врз болка
ги бранува здив
на горко сеќавање
Бакнеж со стебло
од огнена лава
Очаен крик
на изгорена трева
го расплакува небото
до заборав
Пожар од чувства
на немирна љубов

ги подгорува корените и...
Тревите не дишат веќе

ПТИЦИ

Заслепувачка светлина
Врз погледот што талка
Се срушува планина од тага
Неповратно згаснува зракот
И блеснува мрак
Во кутија од сончеви зраци
Заробени два света
Празнината ја исполнува бескрај
Нечујно згаснува срце
Во кутија од свездена прашина

НОВА МИНЕРВА *(Кон Богот)*

Ме проколна ли
Ме намрази ли толку
штом ми пресуди
Во крв да ги задавам
Да ги учам
како се уништува и руши
како се граби и убива
Ми дари краток живот
и тешка грижа на совеста
Не сакам да убивам
Сакам живот да дарувам
А ти знаејќи го тоа
Проклет да си
Ме создаде Бесчедна

НОВА МИНЕРВА

Тешки облаци
И црни птици

Ми прорекуваат
Бесмртна мудруст
И прерана смрт
Не сакам да бидам
Тоа што сум
Зашто не сум
За да бидам
Божество

СЕ ПОГЛЕДНАВ И ЗАНЕМЕВ

Се погледнав и занемев
Лежи пред мене
обезличена фигура
раздробена како
скршено огледало
Невозможно е да го составам
мозаикот на моето Јас
Гледам како од сопствената
избезуменост се уништив
Себеси

МРАВЈАВНИК

Со години
си градеа дом топол
Скривалиште од светот
несреќен и суров
Случајно поминав
им позавидев и го срушив
Долго не мислев на тоа
Кога се сетив жалев
и плачев како мало дете
Оти истото
Ми се случи
И мене

ОТПУШОК

Горев, но се изгасив
Му омрзнав
Ме фрли, ме смачка
па ме шутна
Станав отпушок
кој ничии усни
не ќе допре веќе
Ме погледна уште еднаш
Ме плукна и замина
А јас останав да лежам
Природата го стори своето
Се распаднав
Како обично губре
А тој...
тој ги откажа цигарите

ДВОБОЈ

Невина насмевка
ги прекрива сабјите
и ме мами
Недовербата раѓа сомнежи
Чуден предизвик за двобој
Дали крвта ќе ме задоволи
или ќе се претвори
во крволочен глад
Се преобразувам во свер
Или се лажам
дека сум нешто што не постои
Звучи патетично
па дури и гадно
Да се предизвикуваш
Самиот себеси

КОГА ЌЕ ЗАМИНЕШ

Кога ќе заминеш
ќе ги снема
ветровите на мојата младост
и нежниот трепет
на душава што плаче
Ќе се удави сонцето зад реките
за никогаш повеќе
да не го видам
Ќе умрат тревите
и лисјата ќе останат
засекогаш жолти
За да не се слави
Раѓањето на денот

НА МОЈАТА САКАНА КОПРИВА

До безумност те љубам
и заминувам од љубов
Чувствувам бол до исчезнување
Грмотевици и бура
Ти
Ти што ја будиш страста
во моите клепки
додека врне
Ти што во мене раѓаш
немир на тивок трепет
И порој од блудни желби
ќе те напуштам од љубов
Душава ми ја пеплоса
оти си коприва
А копривите
не знаат да љубљат
Морам да те напуштам
Но ќе те напуштам од
љубов

РАСПАЃАЊЕ НА МАТЕРИЈАТА

Уста полна со кал-буниште
Ми се лоши, но немам сили
да те исплукам од гнилава утроба
Колку е убаво да си жив
Се распаѓам
на ситни бубачки и црви
Јас гордост сум и подлост
И солзи и насмев
на мртвите усни
Живејте мртви
умри животе
Скамени се време
на бесмртна тага
Подигни се завесо на светлината
Роди се мрак
Зарази ме со мудрост
и умртви ја секоја
жила што се движи
Колку е убаво да си жив
Ах, премудра слабост на духот
поучи ме дека е поубаво да си земја
одошто црв

КОГА СМРТТА ДОАЃА

Поривот ме облагороди
за уште едно постоење
На полноќ
ги отворив сите прозорци
кон бесмртноста
Ставив крај
на сите почетоци
Дури и на оние
кои се уште не почнале
Затворете ги прозорците
Мрак нека го покрие
она што било и не било
Вревата го вознемирува

Мојот неспокој
Угаснете сé што свети
Време е за помрачување

НЕДОВРШЕНА

Те сочував во синевина
на облаци насолзени
за да не љубам веќе
изгубени трендафили
Болно се соочував
со резигнации во сонот
Те сочував за на јаве да сонувам
нови денови да не би да дочекам
Те вплетов во обрач
од коприви
за да не диши
пресушената вода

ВЕЧЕРВА ВРНЕ ДОЖД

Вечерва врне дожд
од облаците на моите очи
Се излива по улиците
од спомени
Ги покрива со кал
Не плачам јас
Тоа се капки дожд
по твојот прозорец
Мојот лик е избришан
Некогаш стоеше таму
сокриен под уличните светилки
Но веќе го нема
Не плачам јас
Јас само жалам по
Вселената која никогаш
Нема да се врати

СВЕТЛИНА

Ја убив свездената стража
Ти ли беше таа светлина
или халуцинација
на болно помрачување
што блесна како секавица
И се изгуби во тревите
Ништо не е како порано
Тревите на сјаат како порано
И гласот не е оној што беше
Одекнува во времето
и се враќа како ехо
на тажни сеќавања
Закопајте ме како Бог
во гробница од сончогледи
Сплетете ми венец
од коприви
Нека ме боли
Да умрам во болка
Не те сакам веќе

ИСЧЕЗНУВАЊЕ

Со еден бакнеж те отворив
Покајнички солзи
ги миеја моите раце
А звучното море
гревот ти го фрлаше пред нозе
Мојот рај беше фрлен
под твојата пакосна блудност
Љубовта била меур од сапуница
Дупка што се отвора
и го исполнува воздухот
Виното не може да ја задуши
мојата несреќна слабост
Летото умре и повеќе
нема вечери за нежност
Рајските мириси ми се туѓи
Ме нема на твојата
свездена раскрсница

Јас не постојам веќе

РЕЗИГНАЦИЈА

Колку е тажно да си сам
Сам со звуците
На една симфонија
Сместен во аголот на животот
Сам
Со игрите на едно време
Немам прсти на рацете
А го допирам времепловот
Ветрот пред крваво искушение
Немам прсти на рацете
Луѓе прсти немам
А како зраци рацeve
ги расфрлав по светот
за да му го осветлам патот
Прст, прстуле, прстенце
Прстиња, прсти, прстишта
Душава ме боли
Ништо немам
Освен две раце осакатени
Или е ова само резигнација
Пред непреболот на болот

БУРА ОД ВРЕМИЊА

Не можам да знам
и не знам
каде си денес
Каде си вчера
Прашувам каде си утре
И денес поминало веќе
Утре се случува сега
Вчера останува сеќавање
Нокта пред мене бега
Ги нема ни вчера,
ни утре, ни сега

Колона од времиња
Станува заборав
Изворот суши
Наскоро вода ќе нема
Ги нема ни вчера,
ни утре, ни сега
Сред бура од времиња
Од раце ми избега

СЈАЈОТ НА ЛЌУБОВТА

Светлината сјајна некогаш
сега е изгубена засекогаш
И никогаш нема да се врати оној миг
во милост опиен твојот лик

О, убост моја, убост света
ќе поминат години, многу лета,
но нема да се врати она што тогаш било
сé ќе остане во бескрај сеќавање мило

И кога повторно ќе видиш во очи сјај
помисли дека сé што е убаво има свој крај
И дека љубовта што тогаш меѓу нас се роди
ја однесоса тажните поројни води

Никогаш нема да се врати оној миг
во убост опиен твојот лик
оти светлината сјајна некогаш
сега е изгубена засекогаш

ГЛАСОТ НА МЛАДОСТА

Една од дефинициите за лирската поезија е дека е тоа уметност на младоста. Можеби затоа многу писатели почнуваат со неа, а продолжуваат и завршуваат со романот како форма на зрелоста. Поинаква е дефиницијата на Рилке кој поезијата ја означува како уметност на искуството. Но и младоста е искуство. Можеби недоволно дестилирано, но - искуство, и пред сè огромен свет на наслутувања, на еден пар екселанс биолошка и хипнотичка екстаза.

Знаците на тој свет и на таквата негова екстаза ги наоѓаме и во песните на Наташа Василевска-Трајчевска во нејзината втора стихозбирка “ Коприви “. Тоа е светот на еден понорен сентиментализам во кој темните и светлите слоеви на чувството постојано ги менуваат местата, час е доминантен едниот, а час другиот слој. Една младешка меланхолија во која спонтаноста и позата се блиски роднини и во која сенките на разочарувањето го кријат во себе сонцето на восхитот пред животот и неговата голема тајна.

Младата поетеса Наташа Василевска-Трајчевска, како и секоја млада душа, ѝ е подадена сетилно, би рекле со целиот свој емотивен и биолошки интензитет на песната. Се разбира, пак, патот на Песната не е ни едноставен ниту краток и тој како и молитвите, за да фати длабок корен, понекогаш бара долга екстаза. Наташа е на почетокот и ние само може да и посакаме сè најубаво на тој пат што ветува и наслади, но и искушенија.

Ефтим Клетников

Скопје, 2008